

Woodsa, ki je pri učiteljih v celotnem kariernem ciklu razlikoval dva nivoja identitete, t. i. makro in mikro jaz. Makro jaz oblikujejo: pripadnost socialnemu razredu, religiozne izkušnje, socialna, politična in ekonomska klima okolja. Mikro jaz je povezan z zgodnjimi otroškimi izkušnjami, domom, starši, vplivi literature in umetnosti, učitelji in vzgojitelji iz otroštva ter bližnjimi v odraslem obdobju življenja (cf. Woods v Knowles, 1992: 103–104).

J. Muršak, ki se je pri nas prvi teoretično širše ukvarjal s tem področjem, o tej temi zapiše: »Razvoj poklicne identitete se začne že v času izobraževanja, priprave na poklic, čeprav je njen resnični razvoj vezan na samo opravljanje poklicnega dela in je največ odvisen od referenčne skupine, v kateri deluje posameznik pri svojem poklicnem delu« (Muršak, 2002: 81).

D. Hozjan obširneje predstavi socialne, psihične in ekonomske dejavnike, ki vplivajo na oblikovanje poklicne identitete (cf. Hozjan, 2006: 156) in se med seboj močno prepletajo, ne glede na to, ali so to neposredni ali t. i. posredni dejavniki. »Vidimo lahko, da je poklicna identiteta tesno povezana na eni strani s posameznikom in na drugi strani s skupino, ki poseduje skupne izkušnje, vrednote, norme itd.« (Hozjan, 2006: 156) Ker pa so aktualne spremembe na področju dela vplivale tudi na nekoč dokaj ustaljene in predvidljive procese oblikovanja poklicne podobe, posebej poudarja:

»Vključenost posameznika v proces oblikovanja poklicne identitete je še posebej pomembna za oblikovanje sodobne poklicne identitete. Ta je doživela številne spremembe. Nanjo vplivajo predvsem procesi globalizacije, vdor različnih informacijskih medijev in iz tega izhajajoče povezanosti sveta. /.../ Poklicna identiteta ni ves čas konstantna, ampak jo je potrebno razumeti kot dinamičen proces. Oblikovanje, ohranjanje in spreminjanje poklicne identitete je vedno pogojeno z naravo odnosov, ki jo oblikujejo.« (Hozjan, 2006: 158)

Avtorji monografije *Poklicni razvoj učiteljev*, ki je nastala na osnovi temeljite analize različnih skupin učiteljev in bodočih učiteljev, so med drugim zapisali trditev, da je »trdna poklicna identiteta temelj učiteljevega poklicnega razvoja« (Muršak et al., 2011). Navajajo dve osnovni obdobji v oblikovanju poklicne identitete: obdobje t. i. anticipatorne ali vnaprejšnje poklicne socializacije, ki poteka v času priprave na delo učitelja, za katerega »je značilno, da poleg vodene priprave in načrtnega razvoja kompetence za delo učitelja ves čas poteka tudi nenačrtovano in nevedeno oblikovanje poklicne podobe skozi identifikacijo z učitelji, ki so vodili ali ki vodijo vzgojno izobraževalni proces, v katerega so bodoči učitelji vključeni že od vstopa v vrtec naprej«; obdobje, ko posameznik